

แผนการจัดการเรียนรู้

เงาพระธาตุ: ปรากฏการณ์ที่ซ่อนอยู่ในวัดพระธาตุลำปางหลวง

เงาพระธาตุกลับหัว ภายในมณฑปพระเจ้าล้านทอง

วัดพระธาตุลำปางหลวง จ.ลำปาง

กลุ่มสาระการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	ระดับชั้น	หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์	มัธยมศึกษาปีที่ 1	มรดกทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาล้านนา (8 ชั่วโมง)	เงาพระธาตุ : ปรากฏการณ์ที่ซ่อนอยู่ในวัดพระธาตุลำปางหลวง (2 ชั่วโมง)

มาตรฐานการเรียนรู้

ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ

ตัวชี้วัด

ส 4.2 ม.1/1
อธิบายพัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของอาณาจักรสุโขทัยและล้านนา

สาระสำคัญ

เงาพระธาตุกลับหัวภายในมณฑปพระเจ้าล้านทอง วัดพระธาตุลำปางหลวง เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดจากหลักการทางแสงคล้ายกล้องรูเข็ม (Camera Obscura) ซึ่งสะท้อนให้เห็นภูมิปัญญาด้านสถาปัตยกรรม วิทยาการ และความเชื่อของชาวล้านนาในอดีต ปรากฏการณ์ดังกล่าวถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญและเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดลำปาง

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- ใฝ่เรียนรู้
- มุ่งมั่นในการทำงาน
- รักความเป็นไทย
- มีจิตสาธารณะ

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร
- ความสามารถในการคิดวิเคราะห์
- ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)

1. อธิบายลักษณะของปรากฏการณ์เงาพระธาตุกลับหัวได้
2. อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างเงาพระธาตุกับภูมิปัญญาล้านนาได้
3. อธิบายคุณค่าของวัดพระธาตุลำปางหลวงในฐานะมรดกทางวัฒนธรรมได้

ด้านทักษะกระบวนการ (P)

1. สืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายได้
2. วิเคราะห์ปรากฏการณ์จากมุมมองทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมได้
3. นำเสนอผลการศึกษาด้วยสื่อที่เหมาะสมได้

ด้านคุณลักษณะ (A)

1. เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. ภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมล้านนา
3. มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ : Phenomenon-Based Learning (PheBL)

1 การสังเกตปรากฏการณ์ (Phenomenon Observation)

- ครูนำเสนอภาพ เงาพระธาตุกลับหัว, คลิปวิดีโอ และภาพวัดพระธาตุลำปางหลวง
- ตั้งคำถามกระตุ้นความคิด
- นักเรียนร่วมกันตั้งข้อสันนิษฐาน

คำถามกระตุ้นความคิด

- เหตุใดเงาพระธาตุจึงกลับหัว
- ผู้คนในอดีตสร้างสิ่งนี้ได้อย่างไร
- ปรากฏการณ์นี้เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์หรือไม่

2 การสืบค้นและสำรวจ (Inquiry)

- นักเรียนแบ่งกลุ่มศึกษา (5 กลุ่ม)
- สืบค้นข้อมูลจากเอกสาร, เว็บไซต์, คลิปวิดีโอ, สัมภาษณ์ผู้รู้ และแหล่งเรียนรู้ในชุมชน
- บันทึกผลในใบกิจกรรม

หัวข้อการศึกษา (5 กลุ่ม)

1. ประวัติวัดพระธาตุลำปางหลวง
2. ความเชื่อเกี่ยวกับพระธาตุในล้านนา
3. หลักการเกิดเงาพระธาตุกลับหัว
4. ภูมิปัญญาด้านสถาปัตยกรรมล้านนา
5. คุณค่าทางการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์

3 การสร้างองค์ความรู้ (Knowledge Construction)

- นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์และอภิปราย
- เชื่อมโยงความรู้ด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ และศิลปกรรม
- จัดทำแผนผังความคิด

4 การประยุกต์ใช้ (Application)

- กิจกรรม "นักสื่อสารมรดกวัฒนธรรม"
- นักเรียนจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ เลือกทำ 1 รูปแบบ
  - อินโฟกราฟิก
  - โปสเตอร์
  - คลิปวิดีโอสั้น

ตัวอย่างสื่อที่นักเรียนจัดทำ

5 การสะท้อนผล (Reflection)

- นักเรียนตอบคำถามสะท้อนคิด
- เขียน Reflection ลงในสมุดบันทึกการเรียนรู้

คำถามสะท้อนคิด

1. เงาพระธาตุสะท้อนภูมิปัญญาของคนล้านนาอย่างไร
2. เหตุใดเราจึงควรอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม
3. หากนักเรียนเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น จะนำเสนอเรื่องนี้อย่างไร

การวัดและประเมินผล

สิ่งที่ประเมิน	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ความรู้ (K)	แบบทดสอบก่อน-หลังเรียน	แบบทดสอบ	ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป
ทักษะกระบวนการ (P)	ประเมินการสืบค้นข้อมูลและใบงาน	แบบประเมินใบงาน	ระดับคุณภาพ "ผ่าน" ขึ้นไป
การนำเสนอ (P)	ประเมินผลงาน	Rubric Score	ระดับคุณภาพ "ผ่าน" ขึ้นไป
คุณลักษณะ (A)	สังเกตพฤติกรรม	แบบประเมินพฤติกรรม	ระดับคุณภาพ "ดี" ขึ้นไป

เกณฑ์การประเมินภาพรวม : ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป
ผลงานอยู่ในระดับ "ผ่าน" ขึ้นไป และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ระดับ "ดี" ขึ้นไป

ภาระงาน (Performance Task)

นักเรียนสร้างสื่อประชาสัมพันธ์เชิงสร้างสรรค์ หัวข้อ "เงาพระธาตุ : มหัศจรรย์ภูมิปัญญาล้านนา" โดยอธิบายความเชื่อมโยงระหว่างประวัติศาสตร์ล้านนา ภูมิปัญญาท้องถิ่น และปรากฏการณ์เงาพระธาตุกลับหัว พร้อมเสนอแนวทางการอนุรักษ์และเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของจังหวัดลำปาง

สื่อการเรียนรู้

- ภาพเงาพระธาตุกลับหัว และภาพวัดพระธาตุลำปางหลวง
- คลิปวิดีโอการเกิดเงาพระธาตุ
- บทความ/เอกสารเกี่ยวกับล้านนาและพระธาตุ
- เอกสารอธิบายหลักการ Camera Obscura
- อินโฟกราฟิกเรื่องเงาพระธาตุ
- แผนที่วัดพระธาตุลำปางหลวง (Google Earth)
- ใบกิจกรรมการสืบค้นข้อมูล
- อุปกรณ์สำหรับจัดทำสื่อ (คอมพิวเตอร์/แท็บเล็ต)
- แหล่งเรียนรู้ในชุมชน : วัดพระธาตุลำปางหลวง, ปราชญ์ท้องถิ่น, ผู้ยผู้แลวัด

เรียนรู้จากอดีต เข้าใจปัจจุบัน ร่วมกันอนุรักษ์มรดกล้านนา สู่อนาคตอย่างยั่งยืน